Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXIX.

Wydana i rozesłana: dnia 11. Maja 1852.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 11. Mai 1852.

Część XXIX.

Wydana i rozesłana dnia 11. Maja 1852.

101.

Patent cesarski z dnia 6. Maja 1852.

obowiązujący w całym obrębie państwa,

wydany w przedmiocie dochodzenia i karania tych, którzy osoby wojskowe skłaniają do złamania wierności lub przekroczenia innych obowiazków służbowych.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w sprawach dochodzenia i karania tych, którzy usiłują nakłonić osoby wojskowe do złamania wierności lub przekroczenia innych obowiązków służbowych, uznaliśmy za potrzebę, po wysłuchaniu Naszych ministrów i zasięgnieniu zdania Naszej Rady państwa, w miejsce rozporządzenia cesarskiego z dnia 31. Grudnia 1849 r. (Nr. 23 dz. pr. p. z roku 1850) wydać następujące postanowienia, obowiązujące we wszystkich krajach koronnych.

§. 1.

Nakłanianie do przekroczenia wojskowych obowiązków służbowych, policzone będzie za zbrodnię przeciw sile wojennej państwa, każdemu, który osobę, przysięgą zwią

XXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 11. Mai 1852.

101.

Kaiserliches Patent vom 6. Mai 1852,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

betreffend die Behandlung und Bestrafung Derjenigen, welche Militär-Personen zum Treubruche oder zur Verletzung ihrer sonstigen Dienstespflicht verleiten.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben in Betreff der Behandlung und Bestrafung Derjenigen, welche Militär-Personen zum Treubruche oder zur Verletzung ihrer sonstigen Dienstespflichten zu verleiten suchen, nach Vernehmung Unserer Minister und Anhörung Unseres Reichsrathes, an die Stelle der kaiserlichen Verordnung vom 31. December 1849 (Nr. 23 des Reichs-Gesetzblattes vom Jahre 1850) folgende, für alle Kronländer giltige Bestimmungen zu beschliessen befunden:

§. 1.

Die Verleitung zur Verletzung militärischer Dienstpflicht wird einem Jeden als Verbrechen wider die Kriegsmacht des Staates zugerechnet, der einen zum k. k. Kriegsdienste

zaną do c. k. służby wojennej, do wiarołomnego opuszczenia służby wojennej (dezercyi) lub do jakiegobądź innego, według ustaw karnych dla c. k. wojska za zbrodnię poczytanego przekroczenia zaprzysiężonej wierności, posłuszeństwa, czujności lub innych podobnych obowiązków służby wojskowej nakłania, wzywa, pobudza lub nakłonić usiłuje, nawet choćby sam nie miał na sobie żadnych obowiązków takowych; bądź że się tego dopuszcza, dawaniem lub zapewnieniem podarunków, lub innych korzyści, bądź innemi środkami, namową, obietnicami lub fałszywemi przedstawieniami.

§. 2.

Kara na takowe nakłanianie stanowi się na sześć miesięcy więzienia do roku jednego, jeżeli zbrodnia była tylko usiłowaną; które to więzienie przedłużone być może w miarę wielkości i karygodności zbrodni wojskowej aż do lat trzech, jeżeli zaś nakłonienie rzeczone się udało, aż do lat pięciu.

§. 3.

Staje się winnym danej poręki do zbrodni wojskowej, wyrażonej w §. 1, ten, który, chociaż nie zostając sam w obowiązkach wojskowych, w jakikolwiekbądź sposób pomocnym jest osobie, poprzysięgłej do c. k. służby wojskowej, przy popełnieniu zbrodni wojskowej. Kara na to jest także więzienie od sześciu miesięcy do lat pięciu, w miarę tego, czyli czyn usiłowanym tylko. czy dokonanym został.

§. 4.

Jeżeli zaś nakłanianie lub danie poręki, wspomniane w poprzedzających §§. 1 i 3., w takim razie ma za przedmiot zbrodnię wojskową, podlegającą karze śmierci, lub, jeżeli się to dzieje w czasie wojny, albo jeżeli z uwagi na liczbę indywiduów, których nakłonić chciano, lub na inne okoliczności, obawiać się należy wielkiego niebezpieczeństwa, lub gdy znaczna z tąd szkoda wynikła, winowajca ukaranem będzie więzieniem od pięciu do lat dziesięciu, gdyby zaś mnożeniu się takich zbrodni zapobiedz trzeba sądem doraźnym, wówczas po ogłoszeniu sądu doraźnego, każdy winowajca karanym będzie śmiercią przez rozstrzelanie.

§. 5.

Dochodzenie i karanie zbrodni, wyrażonych w niniejszym patencie, należeć będzie do sądów karnych wojskowych, bez względu na sąd, któremu podlegać może obwiniony.

Jeżeli osoba, podlegająca zresztą sądom karnym stanu cywilnego popełni jednę z tych zbrodni, tub też zbrodnię śpiegostwa, lub niepozwolonego werbunku, należącą na mocy dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 10. Października 1821, L. 1808 zbioru ustaw sądowych także do sądownictwa karnego osób wojskowych, tylko jako środek do popełnienia większej jeszcze zbrodni, n. p. zbrodni Stanu lub rozruchu, albo, jeżeli ten, który się uczynił winnym jednej z wyżej wymienionych zbrodni przeciw sile wojennej państwa, popełni inne jeszcze zbrodnie, wykroczenia lub przestępstwa; wów-

eidlich verpflichteten Mann, obgleich er selbst in keiner solchen Verpflichtung steht, zur treulosen Verlassung des Kriegsdienstes (Desertion), oder zu was immer für einer nach den für das k. k. Militär geltenden Strafgesetzen als Verbrechen zu behandelnden Verletzung der eidlich angelobten Treue, des Gehorsames, der Wachsamkeit oder sonstiger Militär-Dienstpflichten verleitet, auffordert, aneifert oder zu verleiten sucht; es mag dieses durch gegebene oder zugesicherte Geschenke oder andere Vortheile, oder durch was immer für Ueberredungsmittel, Verheissungen oder Vorspiegelungen geschehen.

§. 2.

Die Strafe einer solchen Verleitung ist, wenn es nur bei dem Versuche geblieben ist, Kerker von sechs Monaten bis zu Ein Jahr, der nach der Wichtigkeit und Strafbarkeit des bezweckten Militär-Verbrechens bis auf drei Jahre, wenn aber die Verführung gelungen ist, bis auf fünf Jahre zu erhöhen ist.

§. 3.

Des Verbrechens der Hilfeleistung zu einem im §. 1 bezeichneten Militär-Verbrechen macht sich Derjenige schuldig, welcher, obgleich er selbst in keiner Militär-Dienstverpflichtung steht, einen zum k. k. Kriegsdienste eidlich verpflichteten Manne bei Begehung eines Militär-Verbrechens auf was immer für eine Weise Beistand leistet. Die Strafe ist ebenfalls, je nachdem die That nur versucht oder vollbracht wurde, Kerker von sechs Monaten bis zu fünf Jahren.

§. 4.

Wenn aber die in den vorstehenden §§. 1 und 3 erwähnte Verleitung oder Hilfeleistung, ein in dem gegebenen Falle mit dem Tode zu bestrafendes Militär-Verbrechen zum Gegenstande hat, oder wenn dieselbe zur Kriegszeit geschieht, oder wenn in Anbetracht der Anzahl der Individuen, auf welche die Verleitung abgesehen ist, oder der sonst obwaltenden Umstände, erhebliche Gefahr zu besorgen, oder bedeutender Nachtheil wirklich entstanden ist, so soll der Schuldige zu fünf- bis zehnjährigem schweren Kerker verurtheilt werden, dafern jedoch dem Ueberhandnehmen solcher Verbrechen durch das Standrecht Einhalt zu thun für nothwendig befunden wird, so ist nach vorausgegangener Kundmachung des Standrechtes, jeder Schuldige mit dem Tode durch Erschiessen zu bestrafen.

§. 5.

Die Untersuchung und Bestrafung der in diesem Patente bezeichneten Verbrechen ist, ohne Rücksicht auf den sonstigen Gerichtsstand des Beschuldigten, den Militär-Strafgerichten zuständig.

Wird von einer sonst den Strafgerichten des Civilstandes unterstehenden Person, eines dieser Verbrechen, oder das, vermöge des Hofkanzlei-Decretes vom 10. October 1821, Nr. 1808 der Justiz-Gesetz-Sammlung, ebenfalls der Strafgerichtsbarkeit der Militär-Personen zuständige Verbrechen der Ausspähung (Spionerie) oder der unbefugten Werbung (Falschwerbung) nur als Mittel zur Ausübung eines noch grösseren Verbrechens, als z. B. des Hochverrathes oder Aufruhres begangen, oder treffen bei Demjenigen, welcher sich eines von den vorbezeichneten Verbrechen wider die Kriegsmacht des Staates schuldig gemacht

czas sądownictwo Sądu wojskowego rozciągać się będzie także i na te karygodne czynności, które atoli w tym razie sądzone będą według ustaw karnych, obowiązujących stan cywilny.

§. 6.

Osoby, podlegające przez się sądownictwu wojskowemu, skazane będą z uwagi na osobiste przymioty tychże, zamiast na karę wiązienia, jeżeli takowe nie przenosi lat pięciu, na stosowną karę cielesną, oprócz tego zaś do robot szańcowych, na karę w domu poprawy, na areszt forteczny w kajdanach lub bez kajdan; jeżeli zaś staną się winnemi przestępstw, wyrażonych w §§. 1 lub 3, a na mocy poprzysięgłych obowiązków swych wojskowych podlegać mogą tej samej winie w ułatwianiu zbrodni wojskowej jak sam sprawca, wówczas karani będą według tych samych ustaw co sprawca.

§. 7.

Ustawa niniejsza obowiązywać zacznie w dni czternaście od dnia obwieszczenia onegoż w dzienniku praw państwa; nie rozciąga się zaś na czyny takowe karygodne, popełnione **przed** dniem, wyżej rzeczonym, ani też na śledztwa już rozpoczęte.

Dan w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia szóstego Maja roku tysiąc ośmset pięćdziesiątego drugiego. Naszego panowania w roku czwartym.

Franciszek Józef.

Hr. Buol m. p. **Csorich** m. p.

Z Najwyższego rozkazu.
Ransonnet m. p.
Dyrektor kancelaryi Rady ministrów.

102.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 6. Maja 1852,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których ma moc prawa ustawa karna z dnia 3. Września 1803 r.

mocą którego, na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 4. Maja 1852 r. znowu zaprowadzonem zostaje karanie cielesne jako kara dyscyplinarna w domach karnych i zakładach więziennych sądowych, przeciw zasądzonym i inkwizytom, z pewnemi ograniczeniami i ostrożnościami.

Jego C. K. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem Swojem z dnia 4. Maja 1852 r. pozwolić, żeby karanie cielesne, jako kara dysciplinarna w domach karnych i zakładach więziennych sądowych, znowu zaprowadzonem zostało przeciw zasądzonym i inkwizytom, tam gdzie tego zachodzi potrzeba, z następującemi ogra-

hat, noch andere Verbrechen, Vergehen oder Uebertretungen zusammen, so hat sich die Strafgerichtsbarkeit des Militär-Gerichtes auch auf diese strafbaren Handlungen auszudehnen, welche jedoch in diesen Fällen nach den, für den Civil-Stand geltenden Strafgesetzen zu beurtheilen sind.

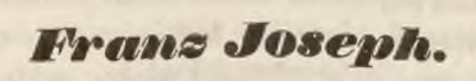
§. 6.

Personen, welche schon für sich der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehen, sind mit Rücksicht auf ihre persönliche Eigenschaft statt der Kerkerstrafe, dafern diese fünf Jahre nicht übersteigt, zu einer wider sie anwendbaren Leibesstrafe, sonst aber zur Schanz-Arbeit, Zuchthausstrafe, Festungs-Arrest mit oder ohne Eisen zu verurtheilen; wenn sie aber einer Uebertretung der §§. 1 oder 3 sich schuldig machen, und vermöge ihrer eidlichen Militär-Dienstverpflichtung, derselben Zurechnung des beförderten Militär-Verbrechens wie der Thäter selbst unterliegen können, so sind sie auch nach demselben Gesetze wie der Letztere zu bestrafen.

§. 7.

Dieses Gesetz hat binnen vierzehn Tagen von der Kundmachung desselben im Reichs-Gesetzblatte in Wirksamkeit zu treten, findet aber auf die vor diesem Zeitpuncte begangenen derlei strafbaren Handlungen und auf die bereits anhängigen Untersuchungen keine Anwendung.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien, am sechsten Mai im achtzehnhundert zwei und fünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Gr. Buol m. p. Csorich m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

102.

Erlass des Justizministeriums vom 6. Mai 1852,

gilitg für alle Kronländer, in welchen das Strafgesetz vom 3. September 1803 in Wirksamkeit ist,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 4. Mai 1852 die körperliche Züchtigung als Disciplinarstrafe in den Strafhäusern und in den Gefangen-Anstalten der Gerichte wider Sträflinge und Untersuchungs-Gefangene unter bestimmten Einschränkungen und Vorsichtsmassregeln wieder eingeführt wird.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 4. Mai 1852 zu gestatten geruht, dass die körperliche Züchtigung als Disciplinarstrafe in den Strafhäusern und Gefangen-Anstalten der Gerichte wider Sträflinge und Untersuchungs-Gefangene, dort, wo eine Nothwendigkeit hierzu vorhanden ist, unter nachstehenden Ein-

niczeniami i ostrożnościami, z uchyleniem rozporzędzenia ministerstwa sprawiedliwości z dnia 29. Maja 1848*) wydanego w skutku postanowienia cesarskiego z dnia 22. Maja 1848 r., co do przepisu zawartego tamże w ustępie III.

Wspomiona kara dyscyplinarna tylko w następujących przypadkach wykonywaną będzie:

a) w razie ciężkiej obelgi, wyrządzonej słowem lub czynem przeciwko urzędnikom, straży lub dozorcom,

b) w razie złośliwego uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy, należących do urządzenia aresztu, albo też efektów lub żywności, wyjąwszy w przypadkach, w których istota zbrodni zachodzi,

c) w razach spiknienia się lub czynnego oporu przeciw przełożonym, straży lub dozorcom,

d) w razie innego przekroczenia po bezskutecznem użyciu kar łagodniejszych, na koniec

e) jeżeli ze względu na usposobienie umysłu, stopień wykształcenia indywiduum mającego być karanem, wszelka inna kara już naprzód za bezskuteczną będzie uznana; jednakże to tylko w razie cięższych przestępstw dyscyplinarnych.

Kijami karać można tylko mężczyzn dojrzałych, rózgami zaś młodzieńców, którzy jeszcze nieukończyli lat 18 wieku, i kobiety; w każdym przypadku po uprzedniem obejrzeniu i objawieniu zdania lekarza lub chirurga. Liczba plag nie powinna nigdy przenosić 20. Do wymierzenia tej kary, którą poprzedzić winien krótki protokół o przyczynie kary, jeżeli nieprzenosi plag dziesięciu upoważniony będzie przełożony w domach karnych, przy uczynieniu następnej relacyi do przełożonej władzy politycznej, oprócz tego zaś, po uzyskanem pozwoleniu władzy przełożonej. Przeciw inkwizytom i skazanym w zakładach więziennych sądowych wyrzeczona być może kara ta tylko w skutku uchwały sądowej i uczynioną być winna o dokonaniu jej wzmianka w protokole kar dyscyplinarnych.

Krauss m. p.

---

*) Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 31. Maja 1848, w zbiorze politycznych ustaw, i rozporządzeń, tom. 76, str. 238 i następ.

*schränkungen und Vorsichtsmassregeln mit Aufhebung der in Folge kaiserlicher Entschliessung vom 22. Mai 1848 erlassenen Justizministerial-Verordnung vom 29. Mai 1848**) *in Bezug auf die daselbst im Absatze III enthaltene Bestimmung wieder eingeführt werde.*

Diese Disciplinarstrafe hat nur in folgenden Fällen in Anwendung zu kommen:

a) *bei grober wörtlicher oder thätlicher Beleidigung der Beamten, wie auch der Wache und des sonstigen Aufsichts-Personales;*

b) *bei boshafter Beschädigung oder Zerstörung von Arrest-Einrichtungsstücken und Effecten oder von Nahrungsmitteln, ausgenommen in Fällen des vorhandenen Thatbestandes von Verbrechen;*

c) *bei Zusammenrottungen und bei thätlicher Widerstandleistung gegen die Vorgesetzten, die Wache oder das Aufsichts-Personale;*

d) *in anderen Uebertretungsfällen nach fruchtloser Anwendung der gelinderen Strafmittel, und endlich*

e) *wenn mit Rücksicht auf die Gemüthsart und Bildungsstufe des zu bestrafenden Individuums, jedoch nur bei erheblicheren Disciplinar-Vergehen, die Anwendung jeder anderen Strafe im Vorhinein als unwirksam anerkannt werden sollte.*

Mit Stockstreichen dürfen nur erwachsene Männer, mit Ruthenstreichen aber Jünglinge, die das 18. Lebensjahr noch nicht zurückgelegt haben, und Weibspersonen, jedesmal gegen vorläufige Besichtigung und Beurtheilung durch einen Heil- oder Wundarzt gezüchtiget werden. Die Zahl der Streiche soll sich nie über 20 erstrecken. Zur Verhängung dieser Strafe, welcher die Aufnahme eines kurzen Constitutes über den Straffall vorangehen muss, ist in den Strafhäusern der Vorstand, wenn sie nicht zehn Streiche überschreitet, gegen nachträgliche Anzeige an die vorgesetzte politische Behörde, ausserdem aber gegen vorläufig einzuholende Bewilligung der vorgesetzten Behörde ermächtiget. Gegen Untersuchungs-Gefangene und Sträflinge in den Gefangen-Anstalten der Gerichte darf diese Strafe nur in Folge Beschlusses des Gerichtes verhängt, und es muss der Vollzug in dem Disciplinar-Strafprotokolle angemerkt werden.

Krauss *m. p.*

---

*) *Erlass des Ministeriums des Innern vom 31. Mai 1848, in der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, Band 76, Seite 238 u. fgg.*